

Registratierichtlijn

J003 - Werkgerelateerde stemstoornis

Nederlands Centrum
voor **Beroepsziekten**

Registratierichtlijn

J003 - Werkgerelateerde stemstoornis

Nederlands Centrum voor Beroepsziekten
Coronel Instituut AMC/UvA
Postbus 22660
1100 DD Amsterdam
tel. 020 566 5387
e-mail: ncvb@amc.nl

Registratierichtlijn

J003 - Werkgerelateerde stemstoornis

(CAS R102: Verandering van stem, R609: Overige ziekten van de bovenste luchtwegen)

I Beknopte omschrijving van de aandoening

Een stemstoornis die in overwegende mate wordt veroorzaakt door belastende factoren in de arbeidssituatie. Het kan hierbij gaan om eisen die vanuit de arbeid aan de stem worden gesteld maar ook door omgevingsfactoren. We spreken van een stemstoornis (dysfonie) als er sprake is van een abnormale stemkwaliteit die hindert in het sociaal en professioneel functioneren. Meest kenmerkend bij de diagnose zijn de klachten (en beperkingen) die betrokkene zelf ervaart.

II Klinische diagnostiek

De diagnose stemstoornis/stemprobleem dient zich al aan uit de anamnese met symptomen en klachten als heesheid, zwakke stem, stemvermoeidheid, ruwe stem of gespannen stem.

Als voorbijgaande infectieziekten zijn uitgesloten kan een aanvullende beoordeling plaatsvinden door een KNO arts om de aard van de stemstoornis vast te stellen. Deze zal door laryngostroboscopisch onderzoek vaststellen of er sprake is van een organische component. Indien er sprake is van epitheliale verdikkingen (knobbels of poliepen), irritatie van stemplooien (chronische laryngitis), slijmvliesafwijkingen of een dorsale onvolledige sluiting dient een arbeidsgebonden aandoening te worden overwogen.

In de praktijk zal vaak aanvullend logopedisch onderzoek worden verricht waarbij een stemtechnisch onderzoek inclusief fonetogram plaatsvindt. Dit is van belang om een oordeel te kunnen vormen over de belastbaarheid van de stem (klein bij een klein fonetogram). Ook wordt inzicht verkregen in de mate van hypertonie (vooral in de cervicale musculatuur), inadequate stem- en articulatietechnieken, ademhaling en houding tijdens het gebruik van de stem.

Wat betreft de persoonlijke factoren lopen vrouwen een hoger risico. Een verhoogd risico ontstaat verder door het hebben van een constitutioneel zwakke stem, het eerder hebben doorgemaakt van een stemstoornis en een hoge mate van psychische stress. Ook het hebben van een bijkomend medisch probleem (bv reflux) is een risicofactor voor het ontstaan van een stemstoornis.

III Oorzakelijke blootstelling

Een stemstoornis kan bij iedereen optreden maar er is bewijs dat een aantal beroepsgroepen een verhoogd risico loopt. De belangrijkste groepen hierbij zijn onderwijsgevenden, zangers, telesales medewerkers en counselors.

De risicofactoren in het werk zijn grofweg onder te verdelen in:

1. omgevingsfactoren
2. stemeisen (stembelasting) vooral in combinatie met slechte stemgewoonten

Blootstelling aan meerdere chemische stoffen, een slecht binnenklimaat, slechte akoestiek in de ruimtes waarin gewerkt wordt en een grote spreekafstand zijn risicofactoren voor het ontstaan van een werkgebonden stemstoornis. Gegevens over de aard van de chemische stoffen en de blootstelling (duur en intensiteit) in relatie tot het ontwikkelen van een stemstoornis ontbreken.

Ten aanzien van de stemgewoonten/eisen is aangetoond dat een slecht gebruik van de stem een risicofactor is evenals een hoge stembelasting waarbij vooral vaak en/of lang praten, luid praten en zingen van belang zijn.

IV Werkgerelateerde diagnostiek

Het voorkomen van een stemstoornis zegt nog niets over de etiologie of de werkgerelateerdheid. Tijdelijke oorzaken zoals voorbijgaande infectieziekten moeten met een gerichte anamnese worden uitgesloten. De anamnese moet zich verder uitgebreid richten op het voorkomen van risicofactoren in de arbeidssituatie.

Minimale blootstellingsintensiteit en duur: Deze zijn momenteel op basis van literatuurgegevens niet vast te stellen.

Maximale latentietijd: De klachten moeten tijdens het verrichten van de werkzaamheden zijn ontstaan.

Beslisregel voor melden als beroepsgebonden stemstoornis:

1. Werkzaam in risicoberoep; docent/onderwijzer, zanger, diskjockey, telefonist, telemarketeer, radio/tv presentator.
en/of
2. Werkzaam in een beroep met stembelasting in een werkomgeving met slechte akoestiek en/of slecht binnenklimaat (lage luchtvochtigheid, stof) en/of hoog achtergrondlawaai en/of grote spreekafstand en/of meervoudige chemische belasting (luchtwegirritantia).

V Niet-werkgerelateerde factoren

Persoonlijke factoren (zoals roken en alcohol) en hobby's (zoals zingen) zijn voorbeelden van niet-werkgerelateerde factoren.

Referentie

[Achtergronddocument](#)

